

הקדמה

לדגל ישראל אמנם שני צבעים בלבד: כחול ולבן, אבל לישראלים ולישראליות גוונים וצבעים הרבה. סדרת הספרים "ישראלים" שנועדה להאיר היבטים שונים של הקיום הישראלי, עבר, הווה ועתיד, מבוססת על הכרה במגוון הזה ובחשיבותו ביצירת חברה עשירה ומעשירה. כדי לממש את המחויבות שלנו כעורכי הסדרה לרבגוניות הזו, קיבצנו באסופה שלפניכם – שנועדה להיות הספר הראשון בסדרה, אבל בשל אילוצי הזמן רואה אור כספר שלישי בה – 17 מסות קצרות שנכתבו לבקשתנו על ידי ישראלים ממרחבי קיום ותודעה שונים. במוקד כל המסות ניצבות אותן השאלות: מיהו ישראלי ומהי ישראליות.

חרף מאמצינו להגיע לייצוג מקסימלי, לא יכולנו לתת קול ראוי לכל קבוצה וקבוצה בציבוריות הישראלית, שכן מדובר בחברה הטרוגנית מאוד. ובכל זאת, נראה לנו שקיבצנו מגוון רחב דיו של מאמרים שנכתבו על ידי צעירים ומבוגרים, אנשי ספר ואנשי מעשה, אנשי ימין ואנשי שמאל, גברים ונשים, יהודים וערבים, אנשי מרכז ואנשי פריפריה, דתיים, מסורתיים וחילוניים, אשכנזים ומזרחים, ילידי הארץ ומי שעלו ארצה בשלב זה או אחר של חייהם, תושבי ישראל ותושבי מדינות אחרות ועוד.

אחדים מהכותבים בחרו להפנות זרקור לקורות חייהם הם, אחרים התייחסו לתוצרי תרבות הנחשבים בעיניהם כתמצית של הישראליות. היו שהעדיפו להתמקד בבעיות יסוד שאיתן מתמודדות החברה והמדינה בישראל וכותבים אחרים סיפרו כיצד נראית להם ולאחרים הישראליות והזהות הישראלית ממרחקים - גיאוגרפיים ואחרים.

כשקיבלנו את המאמרים השונים שמחנו לראות שאין אלה דברי הלל אך גם לא שירי מספד וקינות. כל אחד ואחת מהכותבים בדרכו או בדרכה ניסו לשקף את המורכבות הקיומית שבחיים המשותפים כאן. היות שרוב החיבורים ככולם נכתבו לפני "זמן קורונה" אין בהם התייחסות למשבר הרפואי-כלכלי-פוליטי של העת האחרונה ממש, ועם זאת, ברור מקריאת הדברים שהכותבים לא ראו ממעל להם שמיים תכולים ללא ענן קל שבקלים. נושאים כמו אפליה, גזענות, הפניית כתף קרה ל"אחר", לאומנות, היעדר סולידריות אזרחית, כיבוש, ולחלופין חוסר נכונות להיאבק עבור ערכים לאומיים או מוסריים-אוניברסליים, מופיעים בתמהיל זה או אחר כמעט בכל אחד מהמאמרים. ובכל זאת, כמעט כולם מציינים את כוחות היצירה והחיוניות של החברה הישראלית, את היכולת לבטא ביקורת נוקבת, ואת התקווה ואפילו הביטחון שהליקויים שאבחנו הם בני תיקון. יתרה מזו, כל המאמרים, כולל הביקורתיים שבהם, משקפים תחושת שייכות עמוקה ואכפתיות לגבי הכלל הישראלי.

ובטרם סיום, הערה טכנית לכאורה אבל בעצם מהותית: בשל הכבוד שאנחנו רוחשים לכל אחד מהכותבים, השתדלנו לערוך את הדברים ביד קלה בלבד, כדי שקולותיהם הייחודיים יישמרו ויישמעו בין דפי הספר. לפיכך השוני בין המאמרים באורך, בסגנון ובמידת ההפשטה עולה בהרבה על המקובל בקבצים מחקרניים. ואולם, כפי שחזרנו והבהרנו מאז השקנו את הסדרה, המטרה היא שהפרסומים במסגרת זו יהיו אותנטיים במידת האפשר ונגישים לכול, כשאנו פוסעים בעקבות גדולים שהרי כמאמר חז"ל "דיברה תורה בלשון בני אדם".

אנחנו מקווים שבעת שתבחנו את הפסיפס הצבעוני והרבגוני שאסופה זאת שוטחת, תמצאו בה גם את עצמכם ואת קולכם. זאת ועוד, נצא נשכרים שבעתיים אם הכתוב יביא אתכם לראות מעבר לדעותיכם ולתפיסות עולמכם, ותנסו שלא לדלג גם על אלה שירגזו אתכם - שתראו את בני האדם שמאחורי הדעות "האחרות" מתוך הבנה שחרף אי ההסכמות אנו חולקים את המרחב המשותף של הישראליות. במילים אחרות, אנחנו מציעים שתראו באסופה זו מעין שיחה שכולנו חלק ממנה, ושכולנו רשאים להחליט האם, מתי וכיצד להשתתף בה.

העורכים